

#beCircular

Annual Meeting 2017

SAMENVATTING-NAMIDDAG SESSIES

Governance

be circular be.brussels

Workshop – Governance

De hefboomen van een goede governance dynamiek op de verschillende niveau's van het gewest: Hoe herdefiniëren we de interacties tussen de verschillende strategische en operationele niveau's, hoe stimuleren we de transversaliteit en de collectieve dynamiek, hoe overstijgen we de gebruikelijke governance modellen?

1

Inleiding van de debatten:

Caroline Louis (projectbeheerder Economie Circulaire Territoire/Produit-service, Association Orée, Frankrijk) besprak het witboek '[Economie Circulaire, Un atout pour relever le défi de l'aménagement durable des territoires](#)', het resultaat van anderhalf jaar van experimenteren en reflectie, uitgegeven in samenwerking met het Ademe. Het witboek onderzoekt de verbanden tussen circulaire economie en stedenbouw.

Er zijn 3 voorafgaande vereisten voor de integratie van de circulaire economie in de ruimtelijke ordening:

1. definitie van een perimeter > meerschallig (strategisch, operationeel)
2. overstijging van de governance modellen om actoren te integreren die er normaal niet bij betrokken zijn
3. onzekerheid in de tijd > hoe beheren we de levensduur van een project > levenscyclusbenadering

Het witboek stelt een aanpak voor die de verschillende stromen, de vragen rond het gebruik in de tijd en de onderliggende economische modellen verzamelt in een drieluik Gebruik - Stromen – Economie. Dit drieluik vormt het leidend beginsel voor het denken rond projecten voor ruimtelijke ordening en stedenbouw. De volgende fase van het project is de verdere begeleiding van gebieden met als doel een operationele toolbox te implementeren.

Amandine Sellier (Coördinator van het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie, Leefmilieu Brussel) met betrekking tot het operationeel beheer van het programma Be Circular: Het begeleidt de uitvoering van acties, organiseert een gemeenschappelijk werkkader voor alle partijen, introduceert tools en verzekert de coherentie en de transversaliteit.

De governance in het kader van het programma Be Circular en de aanstelling van thematische ambassadeurs zorgen voor een hechte band tussen het operationele en het strategische niveau. De bestuursorganen definiëren een duidelijke visie en doelstellingen en de raadpleging van de actoren bepaalt het 'hoe' in een gezamenlijke scheppingsdynamiek. Het programma Be Circular is bovendien intrinsiek verbonden met de verschillende milieuplannen. Het actieplan is immers (met de belangrijkste stakeholders) tot stand gekomen op basis van de geïdentificeerde economische ontwikkelingsopportuniteiten.

Kristiaan Borret (Bouwmeester-Maitre Architecte (BMA) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) praatte over zijn rol als BMA. Hij houdt toezicht op de kwaliteit van de architectuurprojecten, en dit niet enkel met betrekking tot de zuiver architecturale kwaliteit maar ook betrekking tot de

levenskwaliteit en de circulaire benadering omvat.

Vervolgens besprak Kristiaan het Kanaalplan, als illustratie van de methoden voor de begeleiding van territoriale projecten. Men definieert een strategisch territorium met duidelijke maar vrij algemene doelstellingen: integratie van de economische activiteiten, behoeften van de bevolking, creatie van aangename openbare ruimten die mensen samenbrengen, een stad die openstaat voor de vraag naar een grote diversiteit van functies, populaties en landschappen. De governance van het Kanaalplan kiest voor een innoverende transversale benadering die dankzij de gebruikte methode en tools meer overheidsinstanties samenbrengt.

2

Tom Sanders (Directeur Territoriale Strategie, Brussels Planbureau, Perspective.brussels) had het over Richtplannen van Aanleg (RPA): hoe bevorderen we de betrokkenheid van de verschillende actoren. Perspective, het Brussels Planbureau, is ontstaan dankzij een hervorming met de bedoeling het tijdsverloop tussen de strategische en de operationele fasen te beperken en de banden tussen de planningactoren te versterken.

Perspective omvat verscheidene polen: experts in statistiek, strategie en territoriale kennis op schaal van de metropool, het gewest (GDPO, GBP, RPA) en het lokale vlak (BBP, GOP), zuiver strategisch of strategisch en reglementair. Op papier is het een strategische operator maar het operationele verschijnt heel vaak snel op het toneel en moet al op het strategische niveau in aanmerking worden genomen.

Vraag: Wat voorzien de RPA's om de betrokkenheid van de verschillende actoren te bevorderen? De RPA omvatten een diagnosefase waarin een stand van zaken van de bestaande situatie wordt gemaakt. Vervolgens zijn er ontmoetingen met het doelpubliek waarin de diagnose aan de belangen van de verschillende actoren wordt getoetst.

Op het niveau van het bijzonder bestek wordt gewerkt met een basisvraag die aan de studiebureaus wordt voorgelegd en die geldt voor 40% tot 50% van de punten voor de gunning > belangrijke elementen, maar het studiebureau is vrij in de keuze van zijn methodologie. Volgens Perspective moet men namelijk zo vroeg en zo systematisch mogelijk alle belangrijke actoren bij het project betrekken en de studies niet langer segmenteren. Vandaar dat de organisatie van workshops vrij vroeg in de ontwikkeling van de territoriale strategie gebeurt.

Men vertrekt van de bestaande situatie. Een essentieel onderdeel van een circulaire economie is het begrip van de redenen waarom de actoren op de sites aanwezig zijn, voordat men een strategie opstelt. De belangrijkste actoren van een stedelijk project worden er al in de conceptfase bij betrokken, in chronologische volgorde gaat het over BMA, BBP, MSI, gemeente, DS.

De rondtafelgesprekken waren aan twee praktische gevallen gewijd:

Praktische oefening 1: FARM, Brussels logistiek platform voor lokale bioproducten

In het kader van dit project wenst Farm een distributieplatform voor lokale (Belgische) bioproducten op te richten voor de bevoorrading van zijn verkooppunten en van alle Brusselse biowinkels.

Uitdagingen: De problematiek van de bevoorrading met lokale bioproducten oplossen door middel van een gemeenschappelijk logistiek platform op stedelijke schaal. Hoe integreren we dit type logistieke infrastructuur in de stad? Hoe begeleiden we dit type project? Hoe beginnen we een dialoog tussen de ondernemingen (in dit geval voedingswinkels) en de actoren van de logistiek, de mobiliteit en de stadsplanning, om te weten waar en hoe het project het best wordt ingeplant?

3

Resultaten van de workshop:

- Economische activiteiten en huisvesting gaan moeilijk samen -> behoefte aan meer inzet van de overheid > definitie van de schaalgrootte, schepping van grote projecten = specifiek logistiek centrum (zie rangeerstation Schaarbeek)
- Behoefte aan het delen van ruimten volgens de gebruikstijden (bv. de slachthuizen werken van donderdag tot zondag > FARM zou ze in het begin van de week kunnen gebruiken)
- Gemeenschappelijk maken van de oogstmiddelen > recuperatie van afval voor compostering / recuperatie van onverkochte producten > sociale functie
- Gebrek aan coördinatie tussen proefprojecten > FARM lijkt op een initiatief van de Federatie van de Maatschappelijke Diensten: een project voor de recuperatie van onverkochte producten + Vroegmarkt + OCMW Elsene > veel positieve ideeën maar geen coördinatie + giftenbeurs van de Federatie van de Maatschappelijke Diensten

Praktische oefening 2: ROTOR Behandeling van tegels tot herbruikbare keramiek

ROTOR Behandeling van tegels tot herbruikbare keramiek

Het project betreft de optimalisatie van een proces waarbij herbruikbare keramische tegels die door Rotor DC werden teruggewonnen, weer op de markt worden gebracht.

Uitdagingen: Behoefte aan opslagruimte voor de herbruikbare materialen, maar wat met de impact van het hergebruik ter plekke op de bouwplaatsen (hoe de inplanting van de bouwplaats de voorbereiding op hergebruik mogelijk maakt)? Voorbereiding op hergebruik: welk type ruimten heeft men nodig? Is een gedeeld gebruik mogelijk? Hoe kunnen we de bouw/renovatiebedrijven helpen om zo dicht mogelijk bij de bouwplaatsen ingeplant te blijven?

Resultaten van de workshop:

- Al bij het voornemen tot slopen een inventaris van de materialen in het te slopen gebouw opmaken
- Specifieke mobiele eenheden invoeren om de materialen ter plekke te behandelen (omvorming) en ze eventueel op te slaan (in containers op de bouwplaats). Deze eenheden zouden door naburige bouwplaatsen kunnen worden gedeeld.
- Een platform scheppen voor de terbeschikkingstelling van opslagruimte in de stad (publiek of privé). Zich op de door de gemeenten gemaakte inventaris van de leegstaande gebouwen baseren.
- Het gebruik van ruimten roept vragen op rond (buren)hinder, aantasting en veiligheid (diefstal...).